harilikult kahe lähedaloleva puu vahele. Kiige ümber on lagedam koht, mõnes kohas ka laudadest pingid.

Kihelkonna elanikud, peale osa peipsi-äärsete venelaste, on kõik kirjaoskajad. Noorem põlv on saanud vähemalt algkooli-hariduse, jõukamate peremeeste lapsed käivad Tartus keskkoolides ja ülikoolis. Igatahes ei puudu arusaamine hariduse tähtsusest ja tarvidusetunne selle järele, kuid venestamine ja suur ilmasõda mõjusid siiski tagasikiskuvalt kooliharidusele levimise peale. Sõja-ajal pidid mitmed koolid õpetajate puudusel seisma, mille tagajärjel 1921. a. leeripoistest (78 p.) ei osanud 15 lugeda. 1918. a. oli nende arv 2 viiekümnest neljast poisist ja 1920. a. 87 poisist 3 p. ja halvasti lugesid 14. Algkoole on üldse 23 ja üks kõrgem algkool (Võnnus). Koolimajad on enamasti

E. Witoff'i foto.

156. joon. Piirisaare tindikuivatised.

vanad ja korratud, ainult Haaslava Sillaotsa koolil ja Võnnu kõrg. algkoolil on uuemad telliskivi-majad ja Sarakuste, Issaku ning Mäksa kool asuvad lähedais mõisahooneis.

Haridust väljaspool kooli edendavad rahvaraamatukogu- ja hariduseseltsid (Valgesoos, Nooritsemetskülas, Pedaspääl, Kastres, Peravallas, Piirisaarel, Rasinal). Kus seltside etteotsa on sattunud energilisemad ja tööhimulisemad tegelased, enamasti kohalised õpetajad, seal on seltsid korraldanud laulu- ja mängukoore, kursusi, pidusid, hoolitsenud raamatukogude eest.

Vanemad seltsid on Võnnu Põllumeeste Selts, kes umbes 20 põllutöö-näitust korraldanud, ja Kaagvere laulu- ja mänguselts „Helin", kellel oma puust maja ehitatud 1910 V.-Kastre külas, ning laulu- ja mänguselts „Lõoke", kellel oma maja kiriku lähedal, näitelava näiteseintega, raamatukogu ja nootidekoguga. Viimaksnimetatud selts korraldab